

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Ima vsak četrtik in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčije 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katal. Slovenskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopis se ne vrača. — Upravništvo: Koroska cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Inserate se plačuje od enostopne petivrtne na enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Za zaprte reklamacije se poštnine prosto.

Druga bitka pri Lvovu končana.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, dne 14. septembra.

Druga bitka pri Lvovu je končana! Vrhovno in vojno poveljstvo je naše čete umaknilo ter jih zbralo na novem, tudi naravno dobro zavarovanem torišču. Tam je omogočen izmučenim četam potreben oddih, da se okrepijo za nove boje.

Druga bitka pri Lvovu se je začela, kakor sedaj izvemo, že v ponedeljek pred Malo Gospojnico dne 7. septembra ter je trajala do petka dne 11. septembra. Ker se je še tudi v petek bojevalo, je trajala torej druga bitka celih pet dni. Čete zapadno od Lvova (Lemberga) so dne 7. t. m. začele prodirati proti izhodu, Aufferbergove čete proti jugoizhodu. Pri Rava-Ruski pa je Aufferbergova armada trčila ob mnogo številnejše ruske bojne sile. Tam so Rusi s pomočjo železnice zbrali vse v zadnji bitki pri Zamoscu in Komarovem preostale čete ter jih združili s četami, ki so jih v brzih nočnih marših pritegnili s svojega levega krila in ki so jih imeli še v ozadju pripravljene. Vse te združene čete so postavili Aufferbergovi armadi nasproti. Vsled te velikanske izredne premoči ni mogla Aufferbergova armada s svojimi napadi uspeti. Tudi uspešno, krepko prodiranje naših čet od Lvova sem ni moglo položaja za Aufferbergovo armado ugodno izboljšati.

Armada pri Lvovu, ki je, ojačena s prej južno razpostavljenimi četami, začela prodirati v istem času, ko je Aufferbergova armada severno-zahodno začela pritiskati na levo krilo ruske glavne armade, je dosegla zares krasne uspehe, kajti ujela je nad 10.000 Rusov s topovi in vojnim gradivom. Toda splošnega položaja ni mogla več spremeniti. Rusi so z neprestanim dovozom po železnica pomnožili tudi pri Lublinu svoje čete, ki so stale Danklovi armadi nasproti. Zaraditega je pretela nevarnost ne samo Danklovi armadi, ampak navsezadnje tudi Aufferbergovi, v slučaju namreč, ako bi se Rusom posrečilo, da bi se z močnimi četami vrinili med Danklovo in Aufferbergovo armado ter ju ločili.

Iz teh razlogov je naše vrhovno poveljstvo bitko pri Lvovu še pravočasno ustavilo ter vse naše bojne čete zbralo na ugodnem torišču, kjer si bodo lahko za nekoliko časa oddahnile ter imele dovolj časa, da se pripravijo za nove boje.

Druga bitka pri Lvovu ustavljena.

Dunaj, dne 12. septembra.

(Uradno.) V bitki pri Lvovu se je posrečilo našim bojnim četam, ki so razvrščene ob cesti pri Grodeku (zapadno od Lvova) in na južni strani te ceste, po pet dni v vroči bitki vroči sovražnika nazaj. Naši so ujeli 10.000 Rusov ter dobili v roke mnogo sovražnikovih topov.

Vendar se ta uspeh ni dal popolnoma izrabiti, ker je naše severno krilo pri Rava-Ruski (severno od Lvova) po ruski premoči zelo ogroženo. Poleg tega pa še silijo nove ruske čete proti armadi generala Dankla (v okolici Lublina) kakor tudi v prostoru med Danklovo armado ter bojiščem pri Lvovu.

Ker ima sovražnik napram naši armadi veliko premoč, se je našim četam, ki se že skoro tri dni ne prenehoma junaško borijo, posrečilo zbra-

ti na ugodnem taborišču, kjer so pripravljene za bodoče bojevanje.

Čete se umaknejo in na novo zbirajo.

Z bojišča, dne 13. septembra.

Ko se je naša lvovska armada po bitki pristočno umaknila v okolico Grodeka (zahodno od Lvova) in se tam zbrala, je začela že v ponedeljek, dne 7. septembra pri grodeški glavni cesti, 2 km od Lvova, prodirati (ofenzivo) in s tem začela drugo bitko pri Lvovu. Prodiranje je krasno uspelo. Toda med tem se je pri Lublinu zbrala velikanska množica sovražnih čet, tako, da je bil Dankl prisiljen, se umakniti. Tudi severno krilo Aufferbergove armade, ki je stalo s četami proti jugu, je prišlo v nevarnost. Ta položaj je prisilil vrhovno poveljstvo, da je umaknilo in zbralo vse čete, ker je malodane vsa ruska vojna moč razpostavljena proti nam.

Zemljevid za boje pri Lvovu (Lemberg).

Danklova in Aufferbergova armada v nevarnosti.

Armada generala Dankla se je borila pred Lublinom in armada generala Aufferberga je nameravala vpasti v bok ruski armadi pred Lvovom, ko so prodrle nove ruske čete med armadi generalov Dankla in Aufferberga. Vsled tega vpadu ruskih čet je bil stik med glavno avstrijsko armado ter med četami Dankla in Aufferberga zelo ogrožen. Spoznavši ta težek položaj, je bila naloga Aufferberga, da se njegova armada združi takoj z glavno silo avstrijske armade.

Na novo zbirališče.

Z bojišča, dne 14. sept. ob 1. uri 33 pop.

Odhod naših čet v nove postojanke se je vršil v miru in redu, ne da nas bi bil sovražnik, ki je bil vsled dolgih bojev zelo onemogel, kaj mnogo vznemirjal. Naše čete so si bile sveste izvojevanega uspeha, ujele so 10.000 Rusov in zaplenile 80 ruskih topov. Zavzele so nove postojanke le iz vojaških (strategičnih) ozirov, da se zopet zberejo za nov udarec. Duh.

ki preveva naše čete, je vkljub slabemu vremenu izboren.

Kratek odmor za naše čete.

Z bojišča, dne 13. septembra ob 4. uri pop.

Pretekli petek, dne 11. septembra, ko so imeli zastopniki časopisov priliko, opazovati bitko pri Grodeku, je doseglo naše desno krilo južno od Lvova zopet novih velikih uspehov. Vse vojne čete v bližini Lvova, tudi desno krilo, so neprestano prodirale do zadnjega trenutka, dokler ni bila bitka prekinjena.

Proti armadama generalov Dankla in Aufferberga so pritegnili Rusi velikanskih ojačenj, vrhu tega so spravili na bojno polje veliko število težkih topov, kar je dalo povod, da se je ustavilo prodiranje teh dveh armad in da sta se jeli počasi umikati. Armada generala Aufferberga je prišla v nevarnost, da bi bila odrezana od glavne armade.

Zbiranje čet v sedanjem prostoru, ki je ugoden za odbijanje sovražnih napadov, nudi možnost, da dobe naše utrujene čete toliko potrebnega odmora, ker so stale že več kakor 3 tedne v vročem boju in so morale napraviti silno težavne marše.

Avstrija vojni načrt spremenila.

Z bojišča, dne 15. septembra.

Druga bitka pri Lvovu, ki je trajala 5 dni, še vedno ni prinesla odločitve. Zdi se, da tudi ni bilo preračunano, da bi bila ta bitka odločilna, ker ima avstrijske armade najbrž le važno nalogo, da krije hrbet zavezniči Nemčiji in da tako dolgo krije nemške borbe s Francozi pred ruskim uplivom in morebitno premočjo, dokler na francoskih tleh ne pade končna odločitev. Mogoče, da je bila poprej dana avstrijski armadi važna naloga, da napade in prodira v Rusijo in sicer v slučaju, ako ne bi bila Rusija svoje mobilizacije tako obširno in poprej izvršila kakor Avstrija. Naša armada bi bila v tem slučaju enako močna z rusko armado in bi se bila lažje bojevala s sovražnikom. Borba naše armade bi bila tedaj imela gotovo velik uspeh.

Sedaj pa je znano, da je bila Rusija s svojo mobilizacijo tedaj že popolnoma gotova, ko se je pri nas še-le odredila splošna mobilizacija. Ko smo v Avstriji začeli mobilizirati, je Rusija že pošiljala svoje velike čete na našo mejo. Tako se je Rusom posrečilo, da so že dne 23. avgusta imeli na naši meji 40 polnih inanterijskih polkov in 11 kavalerijskih divizij, s katerimi so nas začeli takoj napadati. Naša armada je vkljub ruski premoči že v prvih dneh premagala 20 ruskih inanterijskih divizij, a sovražna premoč, ki je stala v prostoru okrog Lvova, je bila prevelika, da bi jo bila strla naša armada. Rusi so spoznali naš položaj in so vzeli proti nam skoro celo svojo redno armado in še 19 korov svoje rezerve. V tem hipu se je moral avstrijski vojni načrt v toliko spremeniti, da se rusko prodiranje in napadanje kolikor mogoče zadržuje, da se s tem krije in zavaruje bojevanje Nemčije na Francoskem.

Naš bojni načrt obstoji sedaj v tem, da se naša armada iz važnih vojaških ozirov napram ruskemu navalu večinoma samo brani, a od slučaja do slučaja izvrši tudi napade na rusko vojno silo. V ravnokar končani drugi bitki pri Lvovu je v prostoru pred Lvovom, to je med rekama Vislo in Dnjestr, stalo proti nam blizu 60 ruskih inanterijskih divizij. Naše armade so se radi tega umaknile za prostor, ki

Najnovejša poročila se nahajajo pred inserati.

je naravno in umetno dobro zavarovan. Od tam se bo odslej vršila borba naših, po številu mnogo slabših čet, z rusko premočjo.

Ako bo imela Nemčija prosto roko, bo odločitev v Galiciji padla že v tej vojski. Kakor je razvidno iz novjših dogodkov, ima nemška armada, ki se sedaj bori že več dni v prostoru med Parizom in Verdunom, popolno upanje na končni uspeh svojega orožja. Ta bitka (na francoskih tleh) je torej tudi za našo armado največjega pomena. Pri vseh naših prizadevanjih se moramo držati načela, da sta armadi Avstrije in Nemčije pravzaprav ena skupna vojna sila, ki stoji dvema mogočnima nasprotnikom, Rusiji in Franciji, nasproti.

Važna vojna naloga je, da se v tej veliki borbi enega sovražnika za nekaj časa zadržuje, da se more med tem z veliko vojno silo napasti drugega. Ako se enkrat enega sovražnika premaga, se potem obravnava še tudi z drugim. Naše armade so doslej dano jim nalogo izborna rešile.

Ruska premoč.

Z bojišča, dne 13. septembra.

„Slovenčev“ vojni poročevalec brzojavlja: Boji so ustavljeni. Uspehov še ni mogoče pregledati. Ruska premoč šteje mnogo divizij po 16 bataljonov z artilerijo, ki ima velikanske zaloge streliva. Ruske čete dobivajo še vedno ojačenja. Naše čete imajo uspek da stopi na mesto, kjer je bilo postreljenih 10 Rusov, 20 drugih. Kljub temu se drže čudovito hrabro in opravljajo dela, ki skoro niso v človeških močeh.

Tretji kor ima znatne izgube, vendar se drži naravnost sijajno. Naš položaj ni rožnat, pa tudi ne obupen, ker je mogoča dobra defenziva (odbijanje sovražnih napadov).

Borba z rusko premočjo.

Z bojišča, 14. sept. ob 5. uri 30 zjutraj

Vsi deli naše armade so se borili dosedaj z veliko rusko premočjo. Vsaka vrzel, katero so napravile naše čete v sovražnih vrstah, je bila takoj zopet iz neizčrpnih ruskih rezerv izpopolnjena.

Naš vojni plen in število ruskih ujetnikov je v očigled tej velikanski sovražni sili res nekaj občudovanja vrednega. Vse te pridobitve naše armade so neprecenljive, če se pomisli, da so se naše čete več tednov morale z velikim naporom ustavljati sovražniku in niso v teh bojih izgubile prav ničesar na svoji nezlomljivi odpori sili.

Ker razpolaga sovražnik z ogromno premočjo, velja za našo armado najvišje pravilo, da skuša z malimi žrtvami doseči čim mogoče velike uspehe. Žrtve, katere ima naša armada vsled svojega napadalnega bojevanja, so žal že zelo velike. Način dosedanega bojevanja, po katerem se naše čete v dobro zbranih postojankah samo branijo proti sovražnim navalom, pa zahteva manj žrtv in daje podlago za novo uspešno bojevanje.

Ruska premoč, ki se je pojavila posebno v bojih zadnjih dni, se da s številkami težko določiti. Gotovo pa se sovražna vojna sila ne precenjuje, ako povdarjamo, da ima sovražnik blizu pol milijona več vojakov proti nam, kot jih imamo mi. Če samo število ruskih divizij, kakor tudi število moštva, ki ga šteje vsaka posamezna divizija, je mnogo večje kot naše. Poleg tega pa imajo Rusi, kakor je razvidno iz novjših dogodkov, pripravljene za vojno črto močne nadomestne rezerve.

Presenečenje vzbuja tudi dejstvo, da ruske čete zelo potratno ravna s strelivom. Radi tega se domneva, da so Rusi imeli že davno pred vojsko v bližini naše meje pripravljene velike zaloge streliva. Te zaloge so najbrž izredno velike, med tem, ko so morale naše čete s strelivom zelo štediti.

Končno se mora še upoštevati, da je dosedanje bojno polje za našo armado preobširno in so imeli s tem Rusi ugodno priliko, da izrabijo svojo veliko premoč. Iz teh vzrokov je bilo nujno potrebno, da so se naše čete umaknile na ugoden prostor, da se bodo od tam odslej branile proti ruskim napadom. Nikakor pa ni naša armada še dosedaj doživela kakega poraza.

Rusi prej mobilizirali kot mi.

Z bojišča, dne 13. septembra.

V poročilih o zmagah Danklove in Auffenbergove armade se je povdarjalo, da se nam je posrečilo, preprečiti ogroženje našega levega krila (pri Lublinu). Sedaj pa, ko so Rusi poslali proti nam ogromne svoje vojne čete, je to krilo bilo res ogroženo.

Avstrijski napadalni načrt je bil prvotno izborno uprizorjen ter na vseh delih bojišča sijajno izvršen. Predpogoj za dober uspeh našega napadalnega

načrta je bil, da se naša mobilizacija poprej izvrši kot ruska in se tako Rusiji onemogoči, da bi vrgla proti naši armadi vso svojo velikansko vojno silo. Ko pa se je bitka v Galiciji pričela, je prišlo vedno jasneje na dan, da je bila ruska armada mnogo poprej mobilizirana nego naša in je bila tudi poprej kot naša pripravljena za boj.

Pritisk ruske armade je bil zadnje tedne vedno silnejši, akoravno so naše čete z neprimernim junaštvom in levjo hrabrostjo zadrževale sovražnika.

Dosedanji razvoj avstrijsko-ruske vojske.

Dunaj, dne 14. septembra.

Z bojišča se poroča o bojih pri Lvovu: Prvotni namen je bil ta, da se prodira ob obeh straneh reke Visle. Na levi strani je bilo prodiranje uspešno do prostorov pri Kamionki, na desni pa v zmagovitih bojih pri Frampolu in južno pri Krasniku in Niedrzwi-
ci duzi. Armada generala Dankl je prodrla do Lublina, med tem, ko so istočasno zmagovito prodirale čete generala Auffenberga v smeri proti Cholmu. Armada generala Auffenberga je porazila Ruse pri Zamoscu in jo je nato krenila izhodno proti reki Bug, kjer so se pojavile močne ruske čete, katere je skupno z armado nadvojvode Jožefa Ferdinanda porazila v bitki ob reki Huczwa. Te zmage, čeprav združene z mnogimi izgubami, so imele brezdvomno najboljši učinek.

Istočasno je bila zapletena v boje naša Lvovska armada z mnogo številnejšim sovražnikom, ki je prodiral v smeri od Brody-ja. Vsled ruske premoči so se naše čete umaknile zahodno do Lvova v prostoru Weresnica. Toda tudi tukaj je bil sovražnik v premoči. Prišlo je do druge bitke pri Lvovu. Armada generala Auffenberga je prodirala proti Rava-Ruski in trčila na nove močne sovražne čete. Brezdvomno so namreč Rusi v zadnjem času pritegnili velikanskih ojačenj. Ni dvoma, da so imeli Rusi mnogo več izgub, kakor naše čete. Naše čete so tedaj imele dovolj časa, da se zberejo in zavzamejo nove postojanke.

Trenotno vlada mir na bojiščih.

Nemški glas o drugi bitki pri Lvovu.

Berolin, dne 13. septembra.

Berolinski „Lokalanzeiger“ piše, govoreč o drugi bitki pri Lvovu: Nemogoče je govoriti o tritedenskem borenju hrabrega zaveznika proti silni premoči, ne da bi izrazili svoje občudovanje žilavosti in neomajne hrabrosti avstro-ogrskih čet. Če se posreči kakim armadi, pod najneugodnejšimi razmerami bojevat se tri tedne, če pa potem utrjena in vendar pripravljena na boj zopet proti veliki premoči, ki se je zaganjala v njo, še vedno stoji na braniku, potem je izvojevala moralčno zmago, pa naj bo tudi boj neodločen. Ponosni smo na tega avstro-ogrškega vojnega tovariša. Prepričani smo, da bo sledila zmaga v bližnji prihodnosti njenim ponosnim zastavam in naj bo svet poln šib.

Nadvojvoda Friderik in prestolonaslednik Karl Franc Jožef na bojišču.

Dunaj, 10. septembra.

(Uradno.) Med današnjo bitko so prišli na bojišče vrhovni armadni poveljnik nadvojvoda Friderik s šefom generalnega štaba baronom Konradom Hecendorf in nadvojvoda prestolonaslednik Karl Franc Jožef.

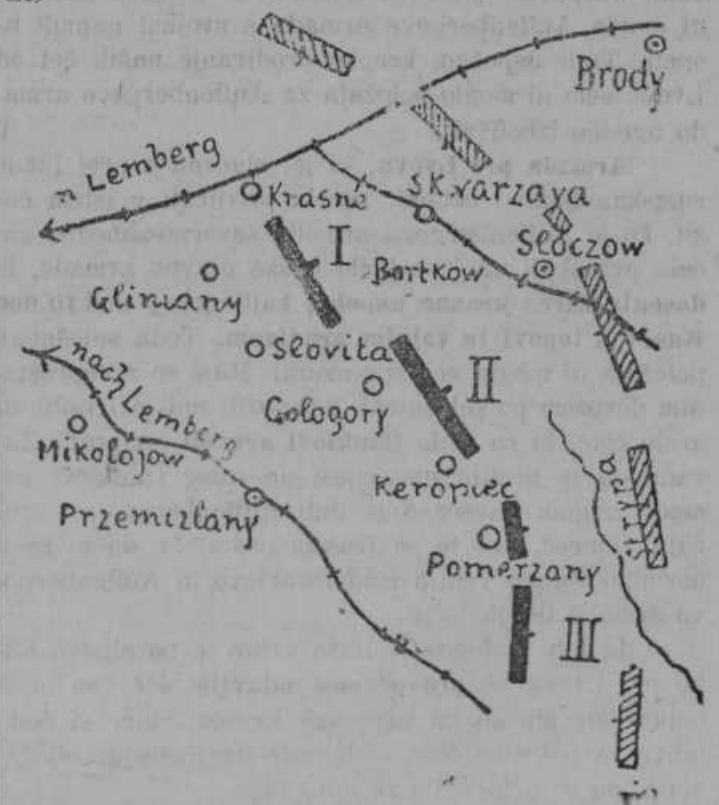
Kako je v bitki.

Ena najkrvavejših bitk na ruskih bojiščih je bila ona pri Komarovu, kjer je armada generala pl. Auffenberga porazila ruska krčila. Ranjenec, honvedski stražmojster, pripoveduje naslednje zanimive podrobnosti: Dne 28. avgusta nas je ob rani zori vzbudilo treskanje topov. Dobili smo povelje, korakati naprej in se pripraviti na boj. Tvorili smo rezervo. Toda celi dan smo morali brezdelno gledati, kako se pred nami razvija velikanska bitka. Od vseh strani so se dvigali lahni oblaki dima, z vseh gričev so tulili topovi, od blizu in daleč so gromeli in švigali strelji — nepopisna, nepozabna glasba smrti je orila celi dan po poljanah. Solnce je zašlo. In v mraku smo videli švigati topovske krogle kakor velikanske rakete. V tem smo zaslišali v naši neposredni bližini pokanje pušk, ki je postajalo od trenutka do trenutka živahnejše. V divjem galopu se nam že približala ordonanca s povelji od brigadirja. Naši oficirji so skočili po koncu. Par trenutkov na to so se oglasile naše trombe: Pozor! Bilo je že pozno zvečer, ko smo se podali na pohod. Kakor velikanska kača so se vlekle naše čete čez ravnino. Videl sem, kako se po njej pregibljejo goste sence, slišal sem vpitje in kričanje; od daleč se je čulo strahovito klepetanje mitraljez. Mimo nas se je v tem trenutku že gnala gosta truma češkega regimenta z nasajenimi bajoneti k naskoku. Nekaj strašnih minht je prešlo. Naenkrat naše trombe glas: Nasadite bajonete, in

skoraj nato: K naskoku! Častniki so nam kazali sovražnika: prišli smo mu bili v bok. Še trenotek. Še kratka povelja. In naenkrat je zasumelo v naših vrstah: Ura, ura! Prijel sem puško z vso silo, — ne vem, kaj sem kričal, ne vem, kako sem hitel sredi svojih tovarišev naprej — vem le, da se je moj bajonet zaril v mehko, da sem suval in suval, da sem skakal čez trupla, da mi je tu in tam padla gorka kaplja krvi na roke in da se navzlic vsemu našemu pritisku ruske vrste niso hotele umakniti. Divje kričanje in rohnenje me je obdajalo, pred očmi so se mi delali rudeči kolobarji. Ustnice so mi krvavele. Že so ležale pred menoj cele grmade mrličev in ranjencev in sovražnik se je še vedno držal. Naša stotnija je omagovala. Pričeli smo se korak za korakom umikati. Slišal sem stotnikov glas: Držite se, fantje, še trenotek, pomoč je že tu! — V boj so posegle sveže naše čete. Znova smo zakričali, znova smo že zopet suvali v temno rusko maso, ki je stala pred nami. Naenkrat sem zagledal pred seboj prazen prostor — nobenega sovražnika več. Rusi so se bili v divjem begu umaknili. Od leve in desne so jih naše čete prijele. Nepopisno navdušenje se nas je polastilo. Sli bi bili takoj zopet naprej. Toda novi in sveži polk je bil med tem že korakal skozi presek, ki so ga napravili naši bajoneti, ter napadel rusko fronto v hrbtu. To je odločilo zmago. Tisoče sovražnikov smo zajeli. Mimo nao je jahal general: Bravo, junaki, izvrstno ste se obnašali! Oči so se nam iskrale, toda odgovoriti nismo mogli, tako smo bili utrjeni. Zapalili smo si cigarete, počasi so se nam vračale moči. Ob luninem svitu so nam naši častniki čitali polkovno povelje: Dragi fantje, zmagali smo! Druga dne je pričela bitka znova. Pomikali smo se že proti reki Huczwi. Tam me je zadela sovražna krogla v nogo.

Bojišče v prvi bitki pri Lvovu.

Spodaj stoječa slika nam kaže, kako je bil razpostavljen naš graški (III.) armadni zbor v boju pri Lvovu, kateri so se začeli dne 26. avgusta in so trajali do časa, ko so naše čete izpraznile mesto Lvov (Lemberg). Slika je napravljena po izpovedi nekega očitveca, ki se je udeležil bitke za Lvov in je imel pregled čez vse bojišče za Lvovom. Na levem krilu našega kora so stali skoro sami slovenski polki, in sicer: Stajerci, Istrijanci ter Bošnjaki; v središču: Korošci, Bošnjaki in Kranjci, na desnem krilu (na jugo-vzhodni strani) pa naši domobranci. Kakor znano, so te junaške čete več dni vzdržale v boju proti petkrat močnejšemu sovražniku. Končno so se morale umakniti, ker so to zahtevali važni vojaški oziri. Pri Gologoryju je padel pisatelj „Krščanskega vojak“, slovenski vojni kurat Valentin Rozman. Črne črte na sliki pomenijo avstrijske čete, prečrtane ruske.

„Kjer čreda, tam naj bo tudi pastir.“

Lvov, 9. septembra.

Rusinski grško-katoliški nadškof (metropolit) v Lvovu, grof Szep-tycki, se je kljub prigovarjanju od strani avstrijskih uradnikov in pa drugih vplivnih oseb, branil, z našimi četami vred zapustiti Lvov. Rekel je: „Kjer je čreda, tam najbode tudi njen pastir!“ Rusi so sedaj, ko so se polastili Lvova, metropolitu grofa Szep-tyckega ujeli.

Trobotna...

„Az Est“ poroča, da mu je neki ranjeni oficir sledeče povedal: Bili smo v bitki pri Nowosielci in smo jurišali. V mojem regimentu so bili sami pristni

Madžari. Vojaki so marširali, kakor bi tekli za stavo. Poleg mene je tekel trobentač. Okrog naših ušes so švigale krogle, kakor bi se mušice igrale v solnični luči. Pogledal sem na trobentača in videl, kako je z napetimi licmi poskušal trobentati. Naenkrat je vzel trobento iz ust, pogledal vanjo, jo na vso moč stresel in vnovič skušal trobentati, a zaman. Hiteli smo naprej. Trobentač je rekel: Gospod poročnik, trobenta noče peti. Hiteli smo dalje. Trobentač je s trobento udaril ob koleno, jo točkel s pestjo in jokaje po ovil: Gospod poročnik, trobenta noče peti. Postavil je je zopet na ušna, tedaj sem slišal, da je zadnjikrat hripavo zapela... Trobentačev obraz je bil bled, pogled je ugašal, na suknji je bila kri. „Tvoja pljuča so prestreljena...“ sem mu hotel reči, a v tem trenutku je že obležal na zemlji. Če je umrl, ne bo nikdar izvedel, zakaj je njegova trobenta izgubila glas.

Naša artilerija izborno strelja.

Budimpešta, dne 12. septembra.

Včeraj je 300 galških orožnikov spremljalo iz

Lvova po železnici kakih 1000 ruskih ujetnikov. Pripeljali so se na postajo Szikosa. Med ujetniki, katere so naši zajeli večinoma pri novi veliki bitki pri Lvovu, so se nahajali tudi višji ruski štabni častniki. Nasproti orožnikom so se izjavili ruski častniki, da zelo občudujejo, kako izvrstno, da, naravnost izborno, strelja avstrijska artilerija. Zanimivo je tudi, kako so pripovedovali ruski častniki, da avstrijska artilerija ni pri nobenem spopadu prišla ruski tako blizu, da bi se borili obe oko v oko.

Pogreb na bojišču.

Z bojišča smo dobili naslednjo notico slovenskega vojaka: Po nekem boju smo pokopavali mrtlice. Vsem, ki so padli, smo vzeli izkaznice in vrednostne stvari, ki jih je spravil nek zdravstveni častnik. Med tem so se kopali grobovi. 5 m v kvadratu. Prijatelj in sovražnik, smrt vse zravnava, spita drug poleg drugega: ena plast mrtlic, ena plast apna. Vsak grob

dobi številko, da se tudi v poznejših časih ve, kdo počiva v njem. Ko se položi zadnja plast, stopi k grobu vojni kurat. Resne besede govori in nato blagoslovi vse, ki tu počivajo. V paradi stoji poleg groba stotinja. Nobene salve ne ustrelji, ker bi izdalo našo postojanko, samo povelje: „Glejte na desno! K molitvi!“ in prst se meče na mrtve junake...

Poveljnik Rusov pred Lvovom.

Poveljnik ruskih čet pred Lvovom je po poročilu ruske brzajavne poročevalnice general Rouszky, 60letni vojak, ki se je boril v rusko-turški vojski kot poročnik. V začetku vojske proti Japonci je bil poveljnik II. armadnega zbora v Mandžuriji, nato pa je bil dalje časa v pokoju. Na predlog vrhovnega poveljnika velikega kneza Nikolaja mu je sedaj car zaradi njegove hrabrosti podelil red sv. Jurija III. in IV. razreda.

Glasovi o junaštvu slovenskih vojakov.

Junaški graški armadni kor.

Nek častnik, ki stoji sedaj s svojo četo v veliki bitki pri Lvovu, je pisal svojemu znanцу z dne 9. septembra sledeče:

Od včeraj naprej divja v prostoru pri Lvovu zopet velika bitka. Upam, da se bo ta borba končala za nas ugodno. Naši vojaki so že v prvi bitki naskočili sovražnika kot „vrage“. Ni nam bilo mogoče, jih obdržati nazaj. Naši fantje niso prej odnehali, dokler niso sovražnika, ki so ga imeli pred seboj, potolkli. Posebno junaško se je bil naš graški (III.) kor. Slava mu! Sedaj stoji naš junaški zbor zopet svež v novem boju.

Slava pešpolku št. 87!

Kakor sporoča „Slov. Nar.“ častnik, ki se je vrnil ranjen z bojišča, si je spodnještajerski slovenski (celjski) polk št. 87 stekel na bojišču posebno slavo. Posebno sijajno so se držali naši spodnještajerski fantje v bitki pri Rava-Ruski 26. in 27. avgusta. Zborni poveljnik je naš polk ponovno pohvalil. Mnogi „sedeminosemdesetniki“ so si zaslužili z junaškimi čini kolajne. Poročila, da je imel 87. polk ogromne izgube, so znatno pretirana.

Pešpolk št. 27 v boju.

Nek vojak 27. (graškega) pešpolka pripoveduje, s kako strahovitim junaštvom so se borili vojaki 27. pešpolka v Galiciji zoper številnejšega sovražnika.

Bilo je dne 26. avgusta, ko je napočila jutranja zora. Naš oddelek je lepo tiho prodiral proti sovražni postojanki. Sli smo naprej z našimi malimi konjičkami. Kar koprneli smo po sovražniku. V sled napornih maršov v zadnjih dneh in vsled hude žeje smo imeli le samo eno željo: Naprej! Žejo smo si gasili navadno po noči, ker se nam je po dnevu studila voda, katero smo zajemali iz mlakuž. Sleherni vojak je čutil potrebo, da se mora sovražnika prav kmalu napasti. Mi sprednji smo pokrili naše majhne topove z zelenim vejčjem, da jih sovražnik ne zapazi. Noč je bila tako mrzla, da smo morali hitro korakati, da si ooglejemo otrpnele ude. V našo največjo nevoljo je pa prišlo povelje: „Stoj!“ Takoj smo se postavili za nek zavarovan kraj in smo čakali. Iz daljave smo slišali votlo gromenje topov, vmes pa pokanje pušk in žvižganje svinčenk. Bitka se je začela. In zopet smo korakali dalje. Iz neke višine smo zagledali sovražnika. V tesno sklenjenih skupinah smo prodirali dalje. Vkljub precejšnji daljavi smo že razločno slišali glasove iz trobent. Sovražnika, ki se nam je bližal, so obdajale goste megle prahu. S svojim silnim navalom so nas nameravali pomandrat. Krogle so neprestano frčale, granate pokale, ki so se razletele. Namerili smo puške na prodirajočega sovražnika.

Vkljub temu, da sem grozno vznevoljen, moram povdarjati, da so krogle iz ruskih topov bile izvrstno namerjene. Razdalja med nami in Rusi so že mnogo poprej označili ovaduh sovražniku. Naših vojakov je bilo zraven še mnogo manj. Toda vstrajati moramo! Šrapneli in granate so nam napravile veliko izgub. Kos šrapnela je zadel mojega tovariša v trebuh, bil je pri priči mrtve. Kmalu nato je odtrgala granata našemu naredniku zgornji del glave. Obdaja nas prah smodnika. Zadoneli so klici: „Hura!“ V sled neprestanega streljanja so postale cevi pušk vroče. Mi smo streljali neumorno dalje, čeprav naš je bilo vedno manj. Umreti ali zmagati, to je bilo naše gesto. Toda v trenutku, ko sem hotel zopet seči v torbico po patrone, me je zaskelilo na hrbtu, pred očmi se mi je stemnilo in padel sem na skrinjno za strelivo.

Še-le 2 dni pozneje sem se prebudil v bolnišnici. Šrapnel mi je raztrgal levo pleče, k sreči samo meso. Naši vojaki so spodili sovražnika, ki je imel veliko izgub.

V tem boju sem prejel krst s svinčenkami.

Slovensko junaštvo brez primere.

Častnik nekega lovskega bataljona, ki se je udeležil zadnje dni meseca avgusta bojev v izhodni Galiciji in je bil tam ranjen, pripoveduje:

„Naš bataljon je bil razpostavljen v neki manjši vasi in je imel skupno z oddelki 3 infanterijskih polkov nalogo, da zadržuje velike, proti naši armadi prodirajoče ruske čete. Jaz sem dobil povelje, da moram s svojo četo, ki je štela 90 mož, prodreti do nekego gozdnega roba in od tam opazovati prehod ruskih kozaskih čet, katere so naše kavalerijske patrulje naznanile. Mi smo ležali dobro zavarovani v gozdu, ko je iz bližnjega, nam nasproti ležečega gozda, prihajal kozak, se oprezno ozrl na vse strani, potem pa v skoku dirjal na prosto polje, ki je ležalo med našim in nasprotnim gozdom. Kozak je potem mirno obstal pod nekim drevesom v naši bližini. Prvem kozaku so kmalu nato sledili še drugi. Ko ta kozaska predstraža ni opazila nič sumljivega, je v manjših presledkih prihajal še kozaski oddelek kakih 30 mož.“

Z veliko težavo sem zadrževal svoje moštvo, da ni začelo streljati na kozake. Držati sem se moral strogo danega povelja, da ne izdam z nepremišljenim streljanjem prodiranja naših čet ter obenem tudi sledim, v kateri smeri se bo vršilo prodiranje ruskih oddelkov. Čez nekaj časa se je kozaska patrulja odstranila; jaz sem takoj poslal našemu bataljonu poročilo o tem, kar sem opazil. Po tem dogodku nam ni bilo več dolgo čakati in že smo prišli v boj z mnogo močnejšo sovražno četo. A sovražnik je bil napram nam močnejši samo po številu. Junaštvu naših čet se je do dobra posrečilo, zadržati sovražnika in mu prizadeti velike izgube. Naši vojaki se niti za trenotek niso strašili smrtonosnih krogel, ki so frčale mimo naših glav. S skoroda neprimernim junaštvom so šli naši fantje in možje, večinoma Slovenci, proti sovražniku. Kljub vsem velikim naporom, katere so že pred bitko prestali, ne oziraje se na naporno hojo in veliko vročino ter vse nepravilike, katere smo prestali v težavnem, blatno-peščnem ozemlju, so naši vrli slovenski vojaki vedno naskakovali sovražnika z veliko prožnostjo in srčnostjo.“

Slava našim domačim slovenskim junakom!

Slovenec zaplenil rusko zastavo.

Slovenski ranjenci pripovedujejo, da je v boju z Rusi Slovenec Lovšin zaplenil zastavo nekega ruskega polka. V hudem boju, v katerem so bili slovenski fantje, je iztrgal Rusom rusko zastavo in si jo ovil okoli telesa ter se boril dalje. Lovšin ni ranjen ter se bori dalje na ruskem bojišču.

Kaj pripovedujejo naši fantje o kozakih.

Pravega poguma Rus nima, a utrjeni so bili dobro. Stali so v izkopanih jarkih, nad jarki so imeli deske in streljali in streljali, češ, enkrat bo že zadelo. Kadar smo pa naskočili, takrat so pa izgubili pogum. Bežali so ali pa dvigali roke kvišku. Če bi ne bilo njihovih topov! Pa kozaki! Tega nismo prej vedeli. Mnogi imajo na konjih pritrjene male topovčke; prijaše skupina kozakov in vrti na konjih te topovčke, ki učinkujejo kakor strojne puške.

Iz dnevnika slovenskega vojaka.

V bolnišnici II. državne gimnazije v Ljubljani se nahaja rezervist Jožef Horvat, 27. domobranskega polka, doma iz Kamenvrha pri Zagradcu, ki je na bojišču popolnoma izgubil glas. Horvat je natanko popisal svoje doživljanje v vojski. Iz njegovega dnevnika prinašamo sledeče zanimivosti:

„V ogenj smo prišli dne 26. avgusta. Ob 8. uri zjutraj so pričeli leteti na nas ruski šrapneli. Mi se pa nismo prav nič ustrašili, ampak se še celo šalili.

Svojemu tovarišu sem rekel: „Poglej, kako Rusi spuščajo čebele na nas“. Ob 3. uri popoldne smo se toliko približali sovražniku, da smo pričeli streljati iz pušk. Jaz sem bil dobro krit. Izstrelil sem okoli 100 patronov. Naenkrat pa pade 1 m pred menoj granata, eksplozija, utrga vso zemljo, ki me je krila in me vrže kake 3 m nazaj. Ležal sem nekaj časa nezavesten. Ko sem prišel zopet k zavesti, nisem mogel več govoriti. Došli sanitetni oddelek me je peljal do obvezovališča, kjer so me umili po obrazu; bil sem poln prsti. Ko sem se pokrepčal, so mi rekli, naj grem do prve bolnišnice. Vzel sem svojo puško in šel po cesti. Kmalu sem jo pa zavil čez nek hrib in skozi gozd. Naenkrat zagledam v daljavi 4 ruske kozake, ki so dirjali proti meni. Hitro dvignem puško v zrak in jo vržem proč. Kozaki so nato jezdili korakoma. Ko pridejo v bližino 300 korakov, hitro pograbil sem puško, poklekнем in začnem streljati na nje. Dva kozaka sta padla, tretjemu sem pa s strelom izpodbil konja, četrti je pa pobegnil v gozd. Tudi jaz sem nato hitro odšel naprej. Posrečilo se mi je, priti brez nesreče v vojno bolnišnico.“

Svoje precej obširne zapiske konča naš vrli junak s temi-le besedami: „Hudo je bilo, pa le prijetno. Vojak mora vse vzeti za dobro. Avstrija mora zmagati!“

Slovinci v drugi lvovski bitki.

Z bojišča, dne 13. septembra.

„Slovenčev“ vojni poročevalec brzajavlja: V veliki bitki pri Lvovu so se naše čete, med temi tudi naš tretji kor, po 3tedenskih neprestanih bojih bojevale z neprimerno požrtvovalnostjo. Vojni poročevalci, ki so bili navzoči pri bojih, so polni hvale o naših rojakih.

Poročila, došla v sredo 16. sept. Avstrijsko-rusko bojišče.

Dankl in Auffenberg pri glavni armadi.

Z bojišča, dne 14. septembra.

Danklova in Auffenbergova armada sta se združili z glavno armado.

To je zelo veselo poročilo, ki nam potrjuje, da se je tudi drugo umikanje izvršilo mirno in redno po načrtu.

Po drugi bitki pri Lvovu.

Več 100.000 Rusov mrtvih in ranjenih.

Poročevalec lista „Reichspost“ poroča z bojnega polja: Naša armada je v svojih novozavzetih postojankah po naravnih in umetnih obrambnih napravah dobro zavarovana. Častniki kakor tudi moštvo naše armade si bo lahko v teh postojankah malo odpočilo od dosedanjih napornih bojev, bo lahko tam skrbelo za snago svojega telesa in dobilo tudi dovolj hrane. Sempatje bo moglo tudi mirno spati, česar so čete dosedaj že delj časa silno pogrešale.

Obenem se bo za utrjeno črto sedaj lahko mirno skrbelo, da se naše čete izpopolnijo, da se armada dovolj preskrbi z vsemi potrebnimi vojnimi potrebščinami, kar ji je dosedaj manjkalo za uspešno ustavljanje mogočno pripravljene in v veliki premoči proti nam prodirajoče ruske armade. Naše orožje je prizadajalo Rusom že ogromne izgube. Te izgube znašajo več stotisoč mož mrtvih in ranjenih. Vsa sila